

**ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА,
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНИМ ЗАХИСТОМ НА
ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РІВНІ»**

Використання чужих ідей, результатів і текстів мають посилання на відповідне джерело

_____Яцук Ю.В.

Студента 2 курсу МАПУАЗ групи
Освітньої програми Публічне управління
та адміністрування
Спеціальності 281 Публічне управління
та адміністрування
Галузі знань 28 Публічне управління та
адміністрування
Ступеня вищої освіти «магістр»
Яцука Юрія Володимировича

Науковий керівник: **Кононенко В.В.**, доктор історичних наук , професор.

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

**м. Вінниця
2022**

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	9
1.1. Теоретичні засади публічного управління у сфері цивільного захисту	9
1.2. Методологічні аспекти оцінювання механізмів публічного управління цивільним захистом	19
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА МОДЕЛЕЙ І МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РІВНІ	31
2.1. Сучасний стан і структурна модель публічного управління регіональними системами цивільного захисту	31
2.2. Механізм економічної оцінки наслідків надзвичайних ситуацій в сфері цивільного захисту	41
2.3. Імплементация міжнародного досвіду в публічному управлінні цивільним захистом	51
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	60
3.1. Концептуальні аспекти уніфікації публічних механізмів управління у забезпеченні цивільного захисту	60
3.2. Розробка моделі інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління в сфері захисту населення та територій	68
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ.....	95

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

АЗС – автомобільні заправні станції

АГЗС – автомобільні газозаправні станції

ВМО – Всесвітня метеорологічна організація

ГУ – головне управління

ГЕС – гідроелектростанція

ДСНС України – Державна служба України з надзвичайних ситуацій

ЄДСЗЛ НС – Єдина державна система запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій

ЄСЦЗ – єдина система цивільного захисту

МОЦО – Міжнародна організація цивільної оборони

НС – надзвичайна ситуація

ОПН – об'єкт підвищеної небезпеки

ПНО – потенційно-небезпечний об'єкт

ЦЗ – цивільний захист

ЦО – цивільна оборона

ВСТУП

Кардинальні суспільно-політичні перетворення, які наразі здійснюються в Україні, супроводжуються суттєвими інституціональними змінами в системі публічного управління та адміністрування, а також його базовій складовій – державному регулювання, зокрема в сфері цивільного захисту населення та територій. Сучасні соціологічні європейські опитування свідчать, що під час кризи існує правило «коли складно держава повинна бути близько». Після початку пандемії, влади майже всіх країн ЄС стали свідками певної стабілізації чи збільшення підтримки державних політик і механізмів (засобів) захисту власного населення. Стабільність відчувається навіть в країнах, які найбільш постраждали від пандемії (Іспанія та Італія), тут рекордну підтримку більшості респондентів отримали заходи, спрямовані на захист і безпеку власного населення. Це зрозуміло, та за суттю є позитивним явищем, яке свідчить про те, що під час надзвичайних ситуацій люди насамперед мають надію на державний захист і допомогу, високоякісну медицину, освітньо-професійні заходи тощо [1-3].

Відтак, одним із найбільш значущих у галузі публічного управління та адміністрування теоретико-практичних питань є формування механізмів публічного управління щодо формування та реалізації державної політики в сфері цивільного захисту на територіальному рівні управління. **Актуальність досліджуваної проблематики** пояснюється тим, що сучасний стан захищеності кожного члена територіальної громади, власне сам захист від різних надзвичайних ситуацій та небезпечних подій має прямий вплив на подальший соціально-економічний розвиток кожної громади та постійного зростання добробуту її населення. Під час проведення реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні найбільш вагомим для безпеки населення повноваження передаються на найближчий до громадян базовий рівень публічної влади – в територіальні громади. Рівень ризику під час будь-якого виду діяльності потребує чіткого усвідомлення керівництвом зростання очікувань з боку суспільного оточення та місцевих

громад. Інтенсифікація процесів децентралізації державного управління також висувають нові вимоги до управлінської діяльності у сфері цивільного захисту та постійно збільшують безпосередню відповідальність органів місцевого врядування за реалізацію ефективних змін у цій галузі діяльності.

Сучасні механізми публічного управління цивільним захистом мають бути орієнтовані на стимулювання антикризового розвитку з метою забезпечення суспільних потреб, посилення ділової активності населення, забезпечення необхідного рівня соціального захисту та рівня життя населення, збереження культурної й природної спадщини. У теоретичному плані це означає необхідність концептуальної зміни механізмів формування та реалізації політики цивільного захисту населення та територій і потребу пошуку сучасних підходів щодо професійного виконання завдань державницького характеру в цій сфері. Одним із факторів, що впливає на ефективність вітчизняної системи державного управління, є професійна компетентність управлінських кадрів, зокрема в сфері цивільного захисту України. Дослідження проблем механізмів державного управління формуванням професійної компетентності кадрів безпекової сфери є основою забезпечення якісного стану цивільного захисту та раціонального використання державних ресурсів в сфері захисту населення України та уникнення ризиків надзвичайних ситуацій [4-7].

Дослідженню публічного управління та адміністрування як системи стратегічного управління на різних рівнях у сфері цивільного захисту присвячені праці відомих зарубіжних і українських учених: Р. Акоффа, М. Альберта, О. Амосова, І. Бабійчука, В. Бакуменка, О. Барила, Т. Безверхнюка, П. Волянського, О. Гацулі, В. Геєця, Дж. Грейсона, П. Друкера, О. Коваля, В. Михайлова, В. Назаренка, С. Павлова, М. Портера, В. Приходька, Ф. Рахімова, Г. Саймона, О. Соболя, Р. Ткачука, Р. Фалмера, О. Федорчака, І. Ястремського та інших

Проте, наразі існує недостатність проведених науково-методологічних і практичних досліджень щодо пріоритетних аспектів формування та розвитку

управлінських механізмів публічного управління в сфері цивільного захисту, зокрема на територіальному рівні, а також наявність значних недоліків у забезпеченні розвитку кадрового потенціалу системи територіального управління сферою цивільного захисту, що зумовило вибір і формування напряму наукового пошуку.

Метою кваліфікаційної роботи є теоретико-практичне обґрунтування концептуальних засад, конкретизація змісту та розробка механізмів публічного управління та адміністрування в сфері цивільного захисту на територіальному рівні.

Відповідно до визначеної мети були сформовані такі **завдання**:

- здійснити теоретичне обґрунтування основних засад публічного управління у сфері цивільного захисту;
- систематизувати методологічні аспекти оцінювання механізмів публічного управління цивільним захистом;
- провести аналіз сучасного стану та визначити структурну модель публічного управління регіональними системами цивільного захисту;
- дослідити механізм економічної оцінки наслідків надзвичайних ситуацій в сфері цивільного захисту;
- охарактеризувати процес імплементації міжнародного досвіду в публічному управлінні цивільним захистом;
- сформувати концептуальні аспекти уніфікації публічних механізмів управління у забезпеченні цивільного захисту;
- розробити модель інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління в сфері захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій.

Методологічне забезпечення кваліфікаційної роботи складають: нормативно-правова база країн ЄС та України, монографії, статті періодичних фахових видань, матеріали науково-практичних конференцій різного рівня, навчальні та навчально-методичні посібники і підручники з публічного управління та адміністрування, матеріали електронних ресурсів.

Об’єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають в результаті формування та реалізації механізмів публічного управління у сфері цивільного захисту на територіальному рівні.

Предмет дослідження – специфіка формування функціонально-професійних складових механізму публічного управління в сфері цивільного захисту на територіальному рівні.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження виступає комплекс загальнонаукових методів пізнання – аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, індукції та дедукції, – а також спеціальних методів, що були використані для розкриття мети і завдань кваліфікаційної роботи. Зокрема, пошуково-бібліографічний метод був застосований для систематизації наукових праць з предмету дослідження. Аналіз підходів до розуміння сутності формування механізмів публічного управління в сфері цивільного захисту на територіальному рівні, їхніх складових здійснювався із використанням діалектичного та системно-структурного методів. Застосування історико-логічного методу, індукції та дедукції дало змогу дослідити теоретико-методологічні засади розвитку процесу формування управлінських механізмів у сфері захисту в контексті досягнення стратегічних цілей розвитку професіоналізації кадрів управління. Під час дослідження сучасного стану процесу формування механізмів публічного управління в сфері цивільного захисту в Україні та за кордоном з урахуванням критеріїв ресурсного забезпечення розвитку, застосовано аналітичні методи спостереження, вимірювання та порівняння. При обґрунтуванні пріоритетних напрямів розвитку інструментів і організаційних заходів, спрямованих на протидію ризиків і загроз життєдіяльності, використовувалися евристичні методи, а також методи логічного узагальнення для отримання висновків і пропозицій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні положення та практичні рекомендації можуть бути використані органами публічної влади для визначення перспектив розвитку публічної

служби в Україні у сфері цивільного захисту. Положення та висновки кваліфікаційної роботи можуть бути підґрунтям для розроблення пропозицій, з метою удосконалення інституційного забезпечення механізмів публічного регулювання розвитку сфери цивільного захисту, а також у діяльності центральних, регіональних і місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування у процесі розвитку та модернізації інструментів регулювання діяльності в сфері цивільного захисту та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Також положення та висновки кваліфікаційної роботи можуть бути використані у навчальному процесі при підготовці та читанні навчальних курсів (лекційних і практичних занять) з публічного (державного) управління та регулювання в сфері цивільного захисту; у роботі з підвищення професійної кваліфікації кадрів управлінської сфери, посадових осіб центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування стосовно формування та впровадження державно-управлінських рішень щодо забезпечення соціально-економічної та громадської безпеки.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, семи параграфів, висновків, списку використаних джерел (77 найменувань) та додатків.

ВИСНОВКИ

Отримані результати під час проведення наукових досліджень щодо ефективності публічного управління цивільним захистом на територіальному рівні дають підстави зробити такі висновки:

1. Аналіз наукових напрацювань дозволяє стверджувати, що вчені застосовують такі концептуальні підходи до характеристики цивільного захисту як об'єкту системи публічного управління та адміністрування і ризиків виникнення НС: технократичну, соціальну й економічну концепції; функціональний підхід, який різниться в залежності від функції управління, що реалізується (прогнозування, контролінг тощо); програмний підхід; підхід, заснований на суб'єктивності й об'єктивності ризику виникнення НС та ін. У відповідності до цих концептуальних підходів систематизовано методологічний апарат визначення ризику з метою необхідності попередження НС, зокрема методи (феноменологічний, детерміністський та імовірнісний) і методики (статистичну, теоретико-імовірнісну й евристичну).

2. З позиції системності науково-обґрунтовано визначення передумов дієвої реалізації публічного управління ризиками виникнення НС, а саме:

- 1) підсистеми моніторингу, аналізу ризику і прогнозування ризиків НС;
- 2) підсистеми попередження НС і механізмів їх державного регулювання;
- 3) підсистеми підготовки керівного складу органів управління, фахівців і населення у сфері зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС та ін. При цьому аргументовано, що визначальне місце в уточненій структурі системи публічного управління ризиками виникнення НС займає конструкт «прогноз – контролінг», який уможлиблює їх розгляд з позиції статички та динаміки.

До передумов дієвої реалізації державного управління ризиками виникнення НС аргументовано також віднести оптимізацію правового та соціально-політичного механізму діяльності єдиної системи державного управління у сфері цивільного захисту. Дана оптимізація передбачає практико орієнтоване вирішення проблеми співвідношення легальності (законності, досконалості наявної нормативно-правової бази) і легітимності (соціального визнання та дотримання правових приписів). У цьому контексті, з одного боку,

систематизовано соціально-політичні наслідки виникнення НС (соціальна напруженість, політична стабільність і соціально-політична стійкість) і

вектори їх впливу, які пов'язані з механізмом Єдиної державної системи попередження і ліквідації НС.

3. Виходячи з розуміння сутності та структури соціально-політичного механізму Єдиної державної системи попередження і ліквідації НС, передумови його дієвої реалізації слід шукати, насамперед, на етапі його розробки. Він має ґрунтуватися на обранні найбільш оптимальних способів максимально ефективного використання соціального фактора у всіх трьох компонентах соціально-політичного механізму Єдиної державної системи попередження і ліквідації НС. Саме соціально-політичний механізм забезпечує Єдиній державній системі попередження і ліквідації НС створення більших можливостей для встановлення превентивного, а вже потім інтерактивного режиму функціонування. Це в даний час є одним з головних методичних напрямів підвищення ефективності організаційно-управлінської діяльності в умовах ризику виникнення НС.

Також одним з головних організаційних і методичних напрямів підвищення ефективності державно-управлінської діяльності в умовах ризику виникнення НС є економічна оптимізація використання її ресурсного потенціалу. Підставою для такого висновку є зростання ризиків виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій унаслідок прояву широкого спектру загроз природного і техногенного характеру.

4. Порівняння показників кількісного стану існуючих відомчих аварійно-рятувальних сил, ступеня їх участі в проведенні аварійно-рятувальних робіт і виконаних обсягів цих робіт показує, що загальна ефективність застосування цих сил не цілком відповідає їх можливостям. Основними причинами такого стану справ є: відсутність єдиного органу управління основним складом аварійно-рятувальних сил; недосконалість існуючої нормативної правової бази, що регламентує діяльність відомчих аварійно-рятувальних формувань; вузька спеціалізація більшості аварійно-рятувальних формувань, що не дозволяє їм без додаткової підготовки самостійно брати участь в аварійно-рятувальних та інших невідкладних

роботах, що не відповідають їх профілю; відсутність єдиного інформаційного поля; відсутність необхідного уніфікованого обладнання, інструментів і спеціальної техніки, що робить переважну кількість аварійно-рятувальних формувань безпорадними при залученні їх до аварійно-рятувальних робіт, що вимагають швидкого і кваліфікованого виконання; проблеми в координації міжвідомчих сил, пов'язані, перш за все, з відомчими амбіціями і суб'єктивними факторами.

5. На основі аналізу складу фінансових джерел відшкодування збитків від стихійних лих і техногенних аварій в Україні з'ясовано, що основна частка покриття таких збитків забезпечується за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету. При цьому страхові компанії беруть участь у відшкодуванні збитків від надзвичайних подій переважно тільки в межах обов'язкових видів страхування. В цілому система покриття збитків від катастроф в Україні функціонує недостатньо ефективно, що потребує розвитку нових підходів до управління даною групою ризиків.

6. В результаті аналізу зарубіжного досвіду щодо правового забезпечення захисту населення і територій запропоновано використати в Україні, зокрема: систему превентивних заходів та систему планування заходів захисту населення та територій; створення більшої кількості неурядових організацій, які б надавали необхідну допомогу при виникненні проблем; підтримка місцевими органами влади в адміністративно-правовому регулюванні вищезазначеною сферою.

Визначено, що в Україні необхідно сформувати єдину концептуальну основу законодавства у сфері правового забезпечення захисту населення і територій, розробити національну стратегію управління ризиками, розробити пакет законодавчих актів, які комплексно регулюють всі аспекти цивільного захисту з орієнтацією на досвід західного законодавства.

7. Виділено напрями вдосконалення державної політики у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у контексті забезпечення продуктивності єдиної державної системи цивільного захисту: дотримання

єдності принципів формування та реалізації державної політики у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій; здійснення нормування рівнів ризиків; формування дієвих механізмів державного управління ризиками настання та розвитку надзвичайних ситуацій.

Встановлено, що вдосконалення державної політики в сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій повинно ґрунтуватися на принципах прийнятності, превентивності, мінімізації, повноти, адресності, вільного інформаційного обміну, а також визначення припустимої величини ризику, яка визначається в межах максимального і мінімального його значень з урахуванням доцільності та наявних ресурсів технічного, економічного і матеріального характеру, а також поточних соціально-економічних і політичних умов.

8. Базисом державної політики в сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій і, відповідно, управління ризиками настання та розвитку надзвичайних ситуацій повинно стати відповідне міжнародне співробітництво в сфері цивільного захисту населення та територій України для забезпечення високої ефективності уникнення надзвичайних ситуацій масштабного характеру, а також нових типів загроз. Практична діяльність по забезпеченню ефективності державної політики в сфері захисту населення та територій України будується на принципах пріоритету, інтегральної оцінки небезпек, виправданості практичної діяльності, стійкості екосистем, оптимізації витрат на захист.

9. Сформовано послідовність етапів побудови структурно-функціональної моделі системи державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України, яка складається з наступних стадій: формулювання теоретичних основ створення системи державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України; обґрунтування можливостей системи державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України; розробка моделі системи державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України;

програмування дій системи державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України; прийняття рішень на основі моделювання державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України.

На основі цього розроблено модель системної реалізації механізмів державного управління в сфері цивільного захисту населення та територій України, яка передбачає здійснення моніторингу зовнішнього середовища в умовах припустимого ризику; розробку та впровадження заходів з попередження надзвичайних ситуацій в сфері цивільного захисту населення та територій України.

10. Запропоновано державну систему моніторингу та прогнозування в сфері цивільного захисту населення та територій України, яка є складовою інформаційно-аналітичної системи публічного управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій, являє собою розподілену автоматизовану систему оперативного обміну інформацією між органами державної влади й місцевого самоврядування, містить мережу центрів комутації й абонентських пунктів, що забезпечують обмін оперативними даними, підготовку, збір, зберігання, обробку, аналіз і передачу інформації, та складається з таких основних елементів: організаційна структура; загальна модель системи; комплекс технічних засобів; моделі розвитку ситуацій; методи спостереження, аналізу та прогнозування; інформаційна системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Павлов С. С. Сучасні надзвичайні ситуації як об'єкти публічного управління в Україні. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління: електронне наукове видання: збірник. 2019. № 2 (4) серпень. Київ. Видавництво Ліра. 2019. С. 107-119.
2. Мірко Н.В., Михайлов В.М., Ковровський Ю.Г., Павлов С.С. Організаційний механізм підвищення кваліфікації педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту. Науковий збірник ІДУЦЗ, № 4. 2016. С. 65-69.
3. Бабійчук І.В., Михайлов В.М., Павлов С.С. Удосконалення процесу підготовки педагогічних працівників сфери цивільного захисту шляхом впровадження освітніх інноваційних технологій. Науковий збірник ІДУЦЗ, № 5. 2017. С.12-16.
4. Харламова Ю.Є. Стратегічні засади державного управління підготовкою фахівців служби цивільного захисту. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, Вип. 1 (6), 2017. С. 253–259.
5. Бабков Ю. П. Запобігання та ліквідація надзвичайних ситуацій. Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил. Вип. 4 (45), 2015. С. 153–157.
6. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2017. 328 с.
7. Барило О.Г. Удосконалення організаційного механізму державного управління у надзвичайних ситуаціях. Збірник наукових праць Національного університету цивільного захисту України, Серія. Державне управління. Вип. 2 (5), 2016. С. 264–272.
8. Павлов Д., Микитюк М. Правові та організаційні засади забезпечення захисту критичної інфраструктури у контексті формування нової безпекової парадигми України. *Честь і Закон*. 2022. Т. 4. № 75. С. 69–77.

9. Болотських М.В. Державна політика у сфері цивільного захисту: аналіз базових (ключових) законодавчих термінів та понять. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Одес. регіон. ін-ту держ. упр., Вип. 1 (33). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. С. 16–22.

10. Дегтяр О. А., Непомнящий О. М. Напрями удосконалення засобів управління соціальним ризиком. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, Вип. 1 (6), 2017. С. 1-9.

11. Павлов С.С. Системний підхід до теорії публічного управління та адміністрування в сфері цивільного захисту в Україні. Експерт: Парадигми юридичних наук і державного управління: електронне наукове видання: збірник. 2019. № 3 (5). Київ. Видавництво Ліра. С. 152-162.

12. Андронов В.А. Державне управління медичним постачанням в умовах надзвичайних ситуацій: монографія. Харків, 2015. 217 с.

13. Домбровська С.М., Гусаров О.О., Дуднєва Ю.Е.. Проблеми та перспективи розвитку державного управління: монографія. Харків: УПА, 2014. 172 с.

14. Кравців С.Я. Ризик-орієнтований підхід у державному регулюванні у сфері техногенної та пожежної безпеки. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія. Державне управління, Вип. 1 (6), 2017. С. 336–341.

15. Соболь О.М., Кравців С.Я. Аналіз інтегрального пожежного ризику на території районів Харківської області. Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил, № 4(49), 2016. С. 177–179.

16. Труш О.О., Кошкін А.О. Системи підготовки прийняття рішень органами державного управління в умовах надзвичайних ситуацій (інцидентів). Теорія та практика державного управління, № 4, 2013. С. 256–262.

17. Федорчак В.В. Шляхи вдосконалення нормативно-правового механізму державного управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. Інвестиції: практика та досвід, № 5, 2018. С. 90–93.

18. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М.В. Кравчука. Київ: Атіка, 2019. 288 с.

19. Гур'єв С.О., Терент'єва А.В., Волянський П.Б. Кризовий менеджмент та принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій: монографія. Київ, 2018. 148 с.

20. Домбровська С.М., Коврегін В.В., Помаза-Пономаренко А.Л., Колєнов О.М. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 244 с.

21. Пасічник В. Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою. Демократичне врядування: електрон. наук. фахове вид. Вип. 7. 2011. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2011_7_7.

22. Korzeniowski L. F. Securitologia – naukowe badania problematyki bezpieczeństwa człowieka i organizacji społecznych. Securitologia, №2 (16) 2012, s. 11–46.

23. Тихомиров Д. Міждисциплінарні та філософські підходи до інтерпретації поняття «безпека». Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 2(16). С. 104–115.

24. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

25. Про схвалення Концепції управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.01.2014 р. № 37-р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/37-2014-%D1%80>.

26. Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Наказ МНС від 13.03.2012 № 575. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0835-12>.

27. Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013-2017 роки: Закон України від 07.06.2012 № 4909-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4909-17>.

28. Криштанович М.Ф. Реалізація механізмів публічного управління у сфері цивільного захисту України щодо національної безпеки. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, Вип. 1 (6), 2017. С. 341–347.

29. Домбровська С. М., Полторак С. Т. Механізми формування безпеки держави URL: <http://el-zbirn-du.at.ua/>.

30. Андреев С. О. Формування інституціональних засад діяльності органів місцевого самоврядування в Україні як суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. Вип. 1 (4), 2016. С. 223–235.

31. Основи управління в органах і підрозділах МНС України: навчальний посібник / за ред. О.В. Альбоція, М.В. Болотських, М.М. Кулєшова та ін.; за заг. ред. В.П. Садкового. Харків: УЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2009. 370 с.

32. Латинін М.А., Майстро С.В., Бабаєв В.Ю. та ін. Державне регулювання інноваційного розвитку економіки України: стратегічні пріоритети: монографія. Харків: Вид-во ХарІДУ НАДУ «Магістр», 2014. 320 с.

33. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п#n10>

34. Дометрична допомога в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / за ред. П. Б. Волянського, С. О. Гур'єва, М. Л. Долгого та ін. Харків: ФОП Панов А. М., 2016. 136 с.

35. Зеркалов Д.В., Кацман М.Д., Ковтун А.І. Наукові основи цивільного захисту: монографія. К.: Основа. 2014. 1117 с.

36. Карамишев Д.В., Набок Л.В. Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України: монографія. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Харків: Магістр, 2016. 295 с.

37. Костенко В. О. Характеризація державного управління захистом населення у надзвичайних ситуаціях: автореф. дис.... канд.. держ. упр., ДРІДУ НАДУ при Президентові України, Дніпропетровськ, 2016. 20 с.

38. Бабаджанова О. Ф., Рогуля, А. О. Нормативно-правове забезпечення органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту. Теорія та практика державного управління. 2018. Вип. 3. С. 146-153.

39. Організація заходів цивільного захисту під час реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. ДСНС України: Офіц. веб-сайт. URL: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Reformuvannya.html>.

40. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / за ред. С. Г. Серьогіної. 2-ге вид., переробл. та доп. Харків: Право, 2013. 360 с.

41. Білявська О. Міжнародні стандарти управління ризиками. Управління сучасним містом. № 1–4/1– 12 (29-32), 2018. С. 50–56.

42. Білоусов А.В. Сутність, складові та зміст комплексного механізму державного управління ризиками надзвичайних ситуацій. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2014-2/doc/2/10.pdf>.

43. Белоусов А.В. Методологічні аспекти удосконалення системи державного управління ризиками надзвичайних ситуацій. Інвестиції: практика та досвід, № 11, 2014. С. 131–134.

44. Ткачук Р. Управління цивільним захистом як складова муніципальної безпеки великого міста. Науковий вісник: державне управління. № 2(8). 2021. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-2\(8\)-152-184](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-2(8)-152-184).
45. Організація цивільного захисту під час реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: практичний порадник / за ред. О.Я. Лещенка, В.М. Михайлова, Н.М. Романюк, В. О. Скакуна; за заг. редакцією М.О. Маюрова, П.Б. Волянського. К.: ІДУЦЗ, 2017. 127 с.
46. Грачов В. Класифікація ризиків та управління ними. Фінанси України, № 10, 2019. С. 56–60.
47. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 448 с.
48. Пилипчук В.Г., Дзьобань О.П., Настюк В.Я. Система і компетенція державних органів зі спеціальним статусом у сфері національної безпеки України: монографія. Харків: Право, 2021. 200 с.
49. Пастух К. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. Науковий вісник: державне управління. 2021. № 1(7). С. 195–215.
50. Приходько В.М. Потенційно небезпечні об'єкти – як фактор дестабілізації. Системи обробки інформації, № 7, 2014. С. 45–47.
51. Кулешов М.М., Росоха В.О. Сучасні виклики для державної політики у сфері цивільного захисту в Україні. Вісник НУЦЗУ, 2014. Вип. 2. С. 167–175.
52. Костенко В. О. Пріоритети удосконалення державного управління у сфері цивільного захисту територіальних громад в процесі децентралізації влади в Україні. Актуальні проблеми державного управління. 2017. 2(52). С. 97–103.
53. Рогуля А.О. Функції органів місцевого самоврядування в організації безпеки життєдіяльності територіальних громад України. Дис. ... канд. наук держ. упр.: 25.00.04 / Національна академія державного управління при Президентові України. Київ, 2019. 243 с.

54. Приходько Р.В., Ященко ОА. Закордонний досвід регулювання запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій на регіональному рівні. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, Вип. 2 (5), 2016. С. 272–282.

55. Волянський П.Б., Гур'єв С.О., Соловйов О.С., Терент'єва А.В. Кризовий менеджмент і принципи управління ризиками в процесі ліквідації надзвичайних ситуацій / монографія.. К.: Парлам. вид-во, 2021. 432 с.

56. Барило О.Г. Інформаційне забезпечення органів державного управління у надзвичайних ситуаціях. Науковий вісник Академії муніципального управління, Серія «Управління», № 4, 2013. С. 77–84.

57. Андрієнко М. В. Сфера пожежної безпеки в Україні: проблемні питання державного управління: монографія. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 288 с.

58. Дзюндзюк В. Б. Вплив надзвичайних ситуацій на соціально-економічний розвиток територій. URL:
<http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/db/2013-2/doc/2/01.pdf>.

59. Кухленко О. В., Гончарова Г. М., Кирилко Н. М. Управління змінами в муніципальній діяльності України. Фінансовий простір. 2017. № 1 (25). С. 43–47.

60. Коваль О. П. Соціальна безпека: сутність та вимір: наук. доп. Київ: НІСД, 2016. 34 с.

61. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кодексу цивільного захисту: Закон України від 02.10.2012 № 5404-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5404-17>.

62. Чикаренко І., Маматова Т. Розширення предметної сфери муніципального менеджменту. Аспекти публічного управління. 2019, 7 (1–2). С. 43–52.

63. Монастирський Г.Л. Адаптація муніципального управління в Україні до демократичних стандартів у контексті європейської інтеграції. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 119 (ч. II). С. 15–22.

64. Орлов В.А. Муніципальна безпека: сучасні форми забезпечення. Конституційні принципи місцевого самоврядування та регіональна політика ЄС: Міжнародна науково-практична конференція: Харків, Україна. 2020. Т. 1. С. 72–76.

65. Терехов В. Міжнародний досвід взаємодії суб'єктів забезпечення муніципальної безпеки. Актуальні проблеми правознавства. 2017. №4(12). С. 139–144.

66. Демя'нчук І. Органи управління цивільним захистом населення великих міст: суміщення функцій. Актуальні проблеми державного управління. 2019. № 1(77). С. 35–38.

67. Лещенко О. Я., Михайлов В. М., Романюк Н. М., Скакун В. О. Організація цивільного захисту під час реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Практичний порадник / за заг. редакцією М. О. Маюрова, П. Б. Волянського. Видання друге, доповнене. Київ: ІДУЦЗ, 2017. 127 с.

68. Дробот І. О. Модернізація державного управління системи цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах. Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку: матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 25 трав. 2018 р.): у 5 ч. / за заг. ред. В.Куйбіди. Київ: НАДУ, 2017. Ч. 2: Децентралізація публічного управління. С. 44–46.

69. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України «від 21.05.1997 № 280/97-ВР // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

70. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.99 № 586-XIV. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.

71. Бублик М.І. Аналіз методів економічної оцінки збитків, завданих лісовому господарству надзвичайними ситуаціями техногенного характеру. Вісник НУ «Львівська політехніка», 2018. С. 71–80.

72. Гацуля О., Рагімов Ф. Удосконалення організаційно-правового забезпечення державного управління на регіональному та галузевому рівнях у контексті процесів децентралізації. Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. Вип. 3(26). С. 101-115. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2015/2015_03\(26\)/13.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2015/2015_03(26)/13.pdf).

73. Соболю О.М., Приходько Р.В. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/13.pdf>.

74. Методичні рекомендації з питань організації та реалізації заходів цивільного захисту в органах виконавчої влади на підприємствах, в установах і організаціях. URL:

http://undicz.dsns.gov.ua/files/2015/8/11/Metod_rekomendaciyi.pdf.

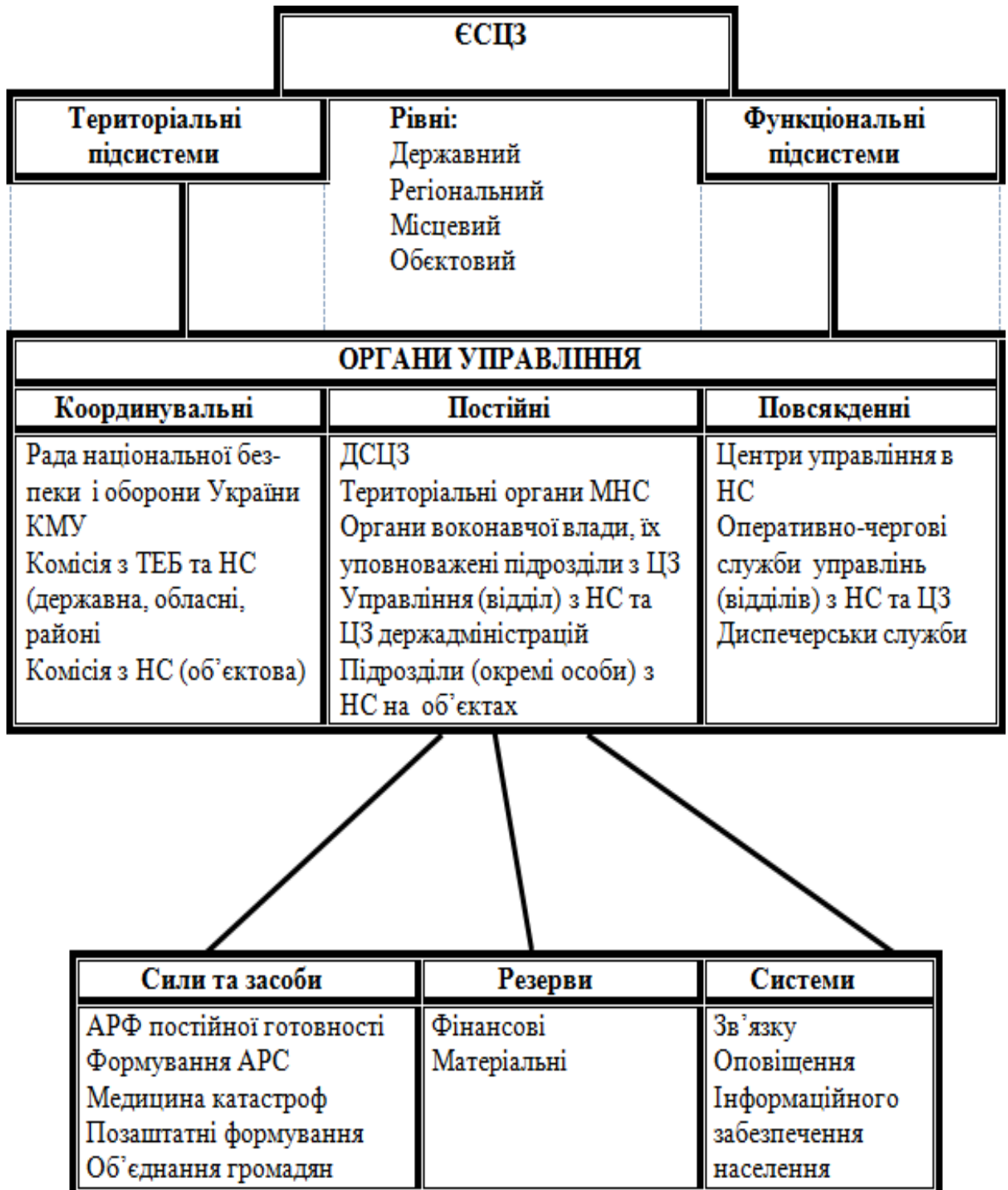
75. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Техногенна та природна небезпека / за заг. ред. В.В. Могильниченка. Київ: КІМ, 2017. 636 с.

76. Махия Р. А. Ефективність органів публічного управління міст-мегаполісів у контексті механізмів державного управління. Аспекти публічного управління. 2014. № 5-6. С. 28–34.

77. Безпека як категорія і функція державного управління. Вісн. Нац. академії держ. управління, № 1, 2004. С. 350–357.

ДОДАТКИ

Додаток А. Структура Єдиної державної системи цивільного захисту

Додаток Б. Загальна модель системи моніторингу та прогнозування
небезпечних подій і надзвичайних ситуацій

